

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
Кафедра журналістики та філології

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ В. О. Садівничий

___ _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 061 Журналістика
освітньо-професійної програми Журналістика на тему
ЖУРНАЛІСТСЬКІ МАТЕРІАЛИ НА СОЦІАЛЬНО-
ЧУТЛИВУ ТЕМАТИКУ: АВТОРСЬКА ДОБІРКА
Social sensitive journalistic materials: author collection

Здобувачки групи ЖТ.м-21 Кріцької Владислави Андріївни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Керівники: доц., канд. наук із соц. комунік. І. Л. Гаврилюк;

редактор новин загальноукраїнського інформаційного телеканалу

«Ми – Україна» К. Ю. Серeda

Консультант з іноземної мови: асист. кафедри журналістики та філології

О. А. Іщенко

Суми – 2023

Кріцька В. А. Журналістські матеріали на соціально-чутливу тематику: авторська добірка [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня «магістр»; спец. 061 – журналістика / В. А. Кріцька; наук. керівник І. Л. Гаврилюк, К. Ю. Середа. Суми : СумДУ, 2023. 40 с.

Робота присвячена висвітленню в медіа соціально-чутливих тем, зокрема соціальної справедливості, прав людини, гендерної рівності тощо. Авторська добірка представлена у форматі подкастів як найефективнішого засобу передачі інформації.

Актуальність нашого дослідження полягає в тому, що в українському медіапросторі недостатньо висвітлюються соціально-чутливі теми. Також більшість таких матеріалів публікуються у форматі тексту, у той час як у подкастах майже не представлена відповідна тематика.

Магістерська робота викладена на 55 сторінках: містить вступ, пояснювальну записку (два розділи та шість підрозділів), висновки, творчий доробок, список використаних джерел (26 пунктів), 8 ілюстрацій і 3 додатки.

Ключові слова: подкаст, соціально-чутлива тема, аудіо, програма, випуск, епізод, мультимедійність.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	6
1. Обґрунтування інформаційного продукту	6
1.1. Опис практичної проблеми, що розв’язується у кваліфікаційній роботі	6
1.2. Аналіз матеріалів конкурентів.....	8
1.3. Опис методики та обраної концепції, на яких ґрунтується робота ...	14
2. Специфікація виконаної роботи	16
2.1. Авторська ідея	16
2.2. Цільова аудиторія	18
2.3. Аналіз представлених матеріалів	18
ВИСНОВКИ	26
II. ТВОРЧИЙ ДОРОБОК	29
Татусі в декреті.....	29
Проституція як соціальна проблема. Де поставити кому: легалізувати не можна заборонити	33
Чи хворіють чоловіки на рак грудей?.....	37
Контрацепції боятися – сексом не займатися. Аборти як соціальна проблема	40
«Гомосексуалів раніше не було»: гомосексуальність як «нове» усвідомлення себе	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	49
ДОДАТКИ	53

ВСТУП

Одним із надважливих принципів функціонування демократично орієнтованих країн є знання та дотримання прав людини. Цінним у цьому плані є досвід країн Європейського Союзу, де вже давно випрацьовані механізми захисту та реалізації прав різних прошарків населення, розкриття соціально-чутливих тем. Наполегливі спроби України вступити до Євросоюзу потребують вивчення та запровадження європейського досвіду. Особливо нагальною є ця проблема в медіасфері, оскільки саме засоби масової інформації покликані формувати ціннісні орієнтири громадськості. На жаль, в українських масмедіа й досі існує проблема відсутності матеріалів на соціально-чутливі теми. Це можемо пояснити необізнаністю журналістів із вищезазначеною тематикою, з етичними принципами донесення такої інформації, особливостями роботи з нею, врешті-решт – заскорузлим стереотиповним ставленням щодо окреслених проблем, відсутністю особистісної та професійної відповідальності за сказане та написане. Така ситуація у медіасфері має стимулювати її розв'язання. Тож створення матеріалів на соціально-чутливі теми є *актуальною* медіа проблемою, тим більше, якщо мова йде про подання їх у достатньо незвичному форматі, як аудіоподкаст. Наразі спостерігається тенденція, що більшість «чутливих матеріалів» публікуються в традиційних форматах, тобто у текстах. Водночас у подкастах не наскільки представлена відповідна тематика.

Мета роботи – створення власного інформаційного продукту на соціально-чутливі теми у форматі подкасту.

Для реалізації мети необхідно розв'язати такі *завдання*:

1. Створити мультимедійний інформаційний продукт.
2. Обґрунтувати власний творчий доробок.
3. Описати специфікацію виконаної роботи.
4. Проаналізувати матеріали конкурентів і порівняти їх зі своїми.

Практичне завдання полягає в стратегії збільшення матеріалів на соціально-чутливі теми, аби люди мали менше табуйованих питань, підвищували свою медіаграмотність, а журналісти – якість інформаційного середовища. Результати роботи можна використовувати під час викладання дисциплін «Новітні медіа», «Медіатехнології та медіатехніки», «Сучасний медіатекст», «Радіовиробництво».

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. Обґрунтування інформаційного продукту

1.1. Опис практичної проблеми, що розв'язується у кваліфікаційній роботі

Моніторингове дослідження Інституту масової інформації за липень 2021 р. зафіксувало, що 76% досліджуваних медіа мали протягом місяця хоча б одну новину, яка містила мову ворожнечі або дискримінацію. Усі проаналізовані теми були чутливими, стосувалися криміналу, релігії, сексуальної орієнтації, мови, політики, гендеру тощо. Тобто можна зробити висновок, що більшість журналістів не вміють правильно висвітлювати відповідні теми [1].

Власне, така ситуація зумовлює потреби науковців аналізувати цю проблему. В українському науковому просторі є чимало робіт, в яких досліджувалися соціально-чутливі теми в медіа. Серед авторів: А. Бойко, М. Рожило, П. Заболотна, Г. Гирасим, Л. Климанська, О. Залізник, Д. Дуцик та ін. Науковці намагаються пояснити на прикладах, як подавати чутливі теми й при цьому не нашкодити герою/героїм матеріалів.

Зазвичай у матеріалах на чутливі теми йдеться про вразливі групи населення – це «особи/сім'ї, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників» [2].

Чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини:

- старший, літній вік;
- часткова або повна втрата рухової активності та/або пам'яті;
- невиліковні хвороби або хвороби, що потребують тривалого лікування;
- психічні та поведінкові розлади;

- інвалідність;
- безпритульність;
- безробіття;
- малозабезпеченість особи;
- поведінкові розлади в дітей через розлучення батьків;
- ухилення батьками або особами, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків із виховання дитини;
- втрата соціальних зв'язків;
- жорстоке поводження з дитиною;
- насильство за ознакою статі;
- домашнє насильство;
- потрапляння в ситуацію торгівлі людьми;
- шкода, завдана пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом або тимчасовою окупацією [2].

Саме тому до вразливих груп населення зазвичай належать люди з інвалідністю; люди з алкогольною або наркотичною залежністю; ВІЛ-позитивні люди; безпритульні; секс-працівники; окремі расові, національні спільноти: темношкірі люди, роми, кримські татари, євреї; тимчасово переселені особи; діти; гомосексуали та представники інших груп ЛГБТК-спільноти; люди в місцях несвободи тощо.

Причиною складних життєвих обставин може стати також терористичний акт, збройний конфлікт або окупація території. Наразі ця тема є дуже актуальною для України, оскільки повномасштабна війна РФ проти нашої країни триває вже майже два роки. Тому в ЗМІ останнім часом почало з'являтися все більше публікацій про інші вразливі групи, зокрема про внутрішньопереміщених осіб, людей в окупованих регіонах, дітей, які втратили родину чи житло, ЛГБТ-військових тощо. Адже медіа як четверта влада має про це говорити.

Насправді чимало журналістів створюють матеріали на чутливі теми, але деякі з них мають ознаки сексизму, дискримінації, стигматизації, використання мови ворожнечі та неперевіраних джерел. Тому для нашої кваліфікаційної роботи створені публікації, які розвінчують стереотипи й міфи про деякі чутливі теми та які змінюватимуть їхній статут «табу» на протилежний.

1.2. Аналіз матеріалів конкурентів

Один із жанрів, який дозволяє потужно розкрити тему, показати авторську точку зору, вплинути на аудиторію та почути думки людей, – подкаст. У журналістикознавстві подкасти досліджували І. Гаврилюк, Н. Кардашова, В. Громська, Н. Родінова, О. Дмитровський, І. Страшко, С. Данилюк, О. Бігич, Д. Руснак, В. Стрілець, Т. Коробейнікова, О. Ярошенко, В. Ігнатенко, М. Геохеган, Д. Класс, С. Мак, М. Реткліфф, С. Данилюк, Т. Шиян та ін. Однак в українському науковому просторі ще немає аналізу подкастів саме на соціально-чутливі теми.

Для того щоб пересвідчитися, наскільки часто медіа використовують чутливі теми в подкастах, ми свідомо взяли різні медійні платформи, де представлена вищезазначена форма подання інформації. Це радіо та онлайн-видання, суспільно-політичні та спеціалізовані медіа. Ми обрали NV, «Громадське радіо», «Українську правду», «Детектор медіа», радіо «Сковорода», IZONE Media.

NV – це український друкований щотижневий суспільно-політичний журнал. Він має інформаційно-новинний сайт та електронну версію журналу. Також на сайті є радіо NV, на якому, зокрема, можна знайти подкасти на різні теми. Доволі популярними є випуски «Війна в Україні». Видання має й інші програми, які розподілені за темами:

- новини: «Подвійні стандарти», «Яковина, «Фурсич»;

- політика: «Без кісток», «Дикий Захід», «Маніпулятори»;
- економіка: «Особисті фінанси з Іваном Компаном», «Багаті та щасливі», «Рахуємо чужі гроші»;
- психологія: «Інтим пропонувати», «Мозок тобі навіщо», «На перспективу»;
- суспільство: «ЗручноМіськБуд», «Жити під час війни», «Час діяти»;
- подорожі: «Дикі мандри», «Саме там», «Україна фантастична»;
- культура: «Говорить Жадан», «Зрозуміти Китай», «Двоє у Каннах»;
- історія: «Це було вже», «Неизвестная история» (рос.), «21-й»;
- література: «30 найкращих українських оповідань», «Вони написали історію»;
- музика: «Історії української музики»;
- технології: «Розумні безумці», «Моя зона комфорту»;
- здоров'я: «На фронті. Доктор Булавінова», «Як зберегти здоров'я очей», «Відверто про онко»;
- діти і батьківство: «Мати драконів»;
- їжа: «Картата потата», «Дороги гурманів»;
- мода: «Це розкіш» (<https://podcasts.nv.ua/>).

З-поміж великої кількості подкастів ми знайшли кілька програм на соціально-чутливі теми. Наприклад, «Леро, коли онуки?», «Тригернуло» та «Суто поступово».

Наприклад, останній подкаст – це програма, в якій ведуча та гості розповідають, як спілкуватися з людьми так, щоб «друг не злякався зробити вам камінг-аут, якщо він вживає наркотики, чи закохався в свого тренера у спортзалі» (<https://podcasts.nv.ua/podcast/156-suto-postupovo.html?page=3>), тобто у випусках обговорюють чутливі теми, такі як проституція, гомосексуальність, наркозалежність тощо.

В одному з епізодів «Вебкам і чат-рулетка» гостя розповідає ведучій про свою роботу у «вебками». Вони обговорюють заробіток, організацію роботи, думку людей тощо.

Тривалість випуску – 25 хвилин.

«Громадське радіо» – це недержавна та некомерційна радіостанція розмовного формату, яка має подкасти на різні теми. Зокрема, на сайті є програми на соціально-чутливі теми: «Чоловіки про культуру ненасильства», «40 нові 20», «Правда про жіноче здоров'я», «Не сама винна» (<https://hromadske.radio/podcasts>). Є навіть два подкасти про насильство: «Чоловіки про культуру ненасильства» та «Не сама винна». У першому ведучі спілкуються з чоловіками, котрі «розуміють цінність культури ненасильства, докладаються до боротьби за гендерну рівність» (<https://hromadske.radio/podcasts/choloviky-pro-kulturu-nenasylstva>).

В останньому випуску «На доньку більше впливає не школа, а бабусі – Євгеній Стасіневич про гендерні стереотипи» обговорюються Леся Українка та Ольга Кобилянська і стереотипи щодо них.

Тривалість випуску – 37 хвилин.

«Українська правда» – це українське суспільно-політичне інтернет-медіа, яке заснував Георгій Гонгадзе у квітні 2000 р. Воно має менше подкастів, ніж NV, – усього 25 програм. Однак деякі з них мають доволі багато випусків (<https://www.pravda.com.ua/podcasts/>). Так, наприклад, «Кляті питання» налічують уже 193 епізоди. Це подкаст, в якому дають відповіді на запитання суспільства. Кожен може поставити їх у телеграм-боті чи відправляти на пошту видання (<https://www.pravda.com.ua/podcasts/podkast-klyati-pitannya/>).

Якщо говорити про подкасти соціально-чутливі теми, то їх не так багато на «Українській правді». Наприклад, подкаст «Життя бентежне» охоплює різні суспільні теми, деякі з них населення не звикло обговорювати у звичайному житті (<https://www.pravda.com.ua/podcasts/5fe09327ab7f3/>). У

випуску «Чому не варто питати, «коли дітки». Історія трьох викиднів і лише одних пологів» висвітлена тема усвідомленого батьківства.

Тривалість випуску – 19 хвилин (<https://www.pravda.com.ua/podcasts/5fe09327ab7f3/2021/09/11/7306818/>).

«Детектор медіа» – це українська громадська організація, яка є власником однойменного інтернет-видання. Це медіа має три подкасти:

- «Детектор медіа говорить» (озвучення найкращих текстів, що виходять на шпальтах «Детектора медіа»);
- «Медіуми» (подкаст про історії, в які втягує медіаіндустрія);
- «Російський фейк, іді на***!» (подкаст, в якому щодня викриваються російські фейки). Також він є переможцем аудіопремії «СЛУШНО» в номінації «Найкраще журналістське розслідування» за вибором аудиторії у 2022 р. (<https://detector.media/category/podcasts/>, <https://detector.media/category/russkiy-feyk-idi-nah-i/>).

Окремих подкастів на соціально-чутливу тему на «Детекторі медіа» немає, однак трапляються відповідні випуски. Так, наприклад, у програмі «Детектор медіа говорить» є епізод «Старість – агітпропу на радість: як російська пропаганда маніпулює питаннями літніх людей». Ця програма відрізняється від згаданих в інших медіа тим, що тут немає запрошеного гостя. Також авторка тексту не начитує його, це робить окремий ведучий.

Тривалість випуску – 13 хвилин (<https://detector.media/detektor-media-govoryt/article/220120/2023-12-03-starist-agitpropu-na-radist-yak-rosiyska-propaganda-manipulyuie-pytannyamy-litnikh-lyudey/>).

Радіо «Сковорода» – це українська недержавна радіостанція, заснована у 2015 р. Також медіа називає себе першим україномовним мандрівним онлайн-радіо (<http://radioskovoroda.com/about>). «Сковорода» створює різноманітні подкасти:

- «Подкаст на відстані» (авторський подкаст Віктора Майорова про рідне місто на півдні України, яке потрапило в російську окупацію);
- «Апрошотам?» (подкаст про кіно зі змістом);
- «Розумна кухня» (гастроподкаст про ощадливе використання продуктів і повагу до людей, які їх вирощують) тощо (<http://radioskovoroda.com/programs>).

Серед невеликої кількості подкастів є два на соціально-чутливі теми: Unstoppable (про важливі життєві історії та дослідження інклюзивності), Majority of minorities (про етнічні, професійні, релігійні, мовні, вікові та інші меншини).

Останній випуск програми Unstoppable – про викладачку, яка із шести років має порушення зору, і попри це викладає в школі для таких же дітей, як і вона.

Тривалість випуску – 30 хвилин (<http://radioskovoroda.com/program/Unstoppable-z-Yanoi-Pekun/S2E6--Nadiia-Onofriichuk-vykladachka>).

IZONE Media – це студія подкастів, яка почала функціонувати наприкінці 2020 р. Її засновники не лише створюють контент, але й навчають цього інших (<https://izone.media/about/>).

IZONE Media пропонує програми на різні теми:

- «Я тут – за тебе» (мультимедійний проєкт про українок, які виборюють наше майбутнє);
- «За Гіппократом» (подкаст про здоров'я людини);
- «Репресовані» (подкаст про українських митців, які зазнали репресій);
- «Усе це – журналістика» (подкаст про історію української журналістики від 1991 р. до сьогодення);
- «Бруд і кров» (подкаст про те, що «тінь війни робить із людиною»);

- «Дітям від дітей» (казки відомих та сучасних письменників і поетів, авторські твори, озвучені незрячими та слабозорими дітьми);
- «Всюди – люди» (подкаст про життя людей із психічними розладами в реабілітаційних центрах, психоневрологічних інтернатах і психлікарнях);
- «Лем каже» (подкаст про Станіслава Лема);
- «Я знаю, як це» (історії людей із досвідом психічних порушень і розладів);
- «Справа 25» (подкаст про найбільший кримінальний процес над політв'язнями в окупованому Криму);
- «НеРадіо» (подкаст про подкасти) (<https://izone.media/podcasts/>).

Яскравим прикладом подкасту на соціально чутливу тему можуть бути програми «Всюди люди» та «Я знаю, як це», адже в них обговорюються психічні розлади. Так, наприклад, перший із них має епізод «Чернігівська психлікарня. Тимчасова окупація».

Тривалість випуску – 33 хвилини (<https://izone.media/podcast/v1/>).

Кожний подкаст починається з музичної заставки, тоді ж ведучий чи ведуча коротко дає опис програми та теми випуску. В деяких епізодах є фонова музика, яка емоційно підсилює історії. Зазвичай у кінці гучність мелодії збільшується.

Проаналізувавши український інформаційний простір, можна сказати, що зараз подкасти створює майже кожне інтернет-видання. Їхня актуальність в Україні зумовлена збільшенням інтересу громадськості до аудіоформатів і бажанням споживачів отримати інформацію в більш доступний спосіб. Подкасти стають ефективним медійним інструментом для розповсюдження різноманітних програм. Ми бачили велике розмаїття подкастів у медіа. Також існують окремі платформи для таких програм чи тематичні сайти.

Відзначаючи важливу роль українських подкастів у формуванні публічної думки та культурної картини суспільства, можна зазначити, що

медіа не тільки адаптуються до сучасних викликів, але й активно сприяють їхньому розвитку. В Україні потужно представлений формат подкастів, але не всі медіа достатньо охоплюють соціально-чутливу тематику саме у форматі подкастів.

1.3. Опис методики та обраної концепції, на яких ґрунтується робота

Творчий доробок складається із серії аудіоподкастів. Він є актуальним форматом сьогодні, оскільки суспільство максимально переходить на мультизадачність. Подкасти – це один із варіантів отримати інформацію або розважитися, займаючись іншими справами. Люди їх часто слухають, поки прибирають вдома, готують чи займаються спортом.

Подкаст (англ. *podcast* від *iPod* і *broadcast* – мовити на аудиторію) – це цифровий медіафайл (аудіо чи відео), призначений для онлайн-відтворення на програвачах чи персональних комп'ютерах [3].

Питання подкастів досліджував, зокрема, О. Дмитровський. Він виділяє такі різновиди подкастів, як аудіоподкасти, відеоподкасти, скрінкасти та скайпкасти [4, с. 149–150]. Але зазвичай їх поділяють на аудіо та відео. Останній, відповідно, часто розміщують на відеохостингу «Ютуб». Аудіо може бути як на вебсайтах, у соціальних мережах, так і на окремих платформах для подкастів.

Також ми виділили типологію подкастів:

- авторські та вироблені медійниками;
- аматорські та професійні;
- оповідні та дискусійні;
- частина видання та самостійний медійний елемент;
- інформативні та розважальні.

Останніми роками подкасти стали досить популярними. Тому майже кожне інтернет-видання почало створювати такий контент. Окрім цього, існують цілі платформи для подкастів. Це можуть бути як окремі сайти («Подкастер», IZONE Media, WiseCow), так і стрімінгові площадки (Apple Podcasts, Google Podcasts, Amazon Music, Overcast, Spotify).

Для просування свого подкасту ми обрали аудіоформат і сайт для публікації випусків. Саме такий вид може охоплювати більшу аудиторію, оскільки його можна слухати та одночасно займатися своїми справами.

2. Специфікація виконаної роботи

2.1. Авторська ідея

Наш творчий доробок – це подкасти на соціально-чутливі теми, представлені на спеціальній платформі. Для просування нашої програми ми створили сайт «Поговоримо про» (<https://vladislavakritskay.wixsite.com/website>), на якому розмістили перший готовий подкаст «Про табу» та згодом будемо публікувати нові.

Слоган нашого сайту: «Подкасти, в яких говоримо про все на світі». «Поговоримо про» – це платформа (рис. 2.1), де ми публікуємо подкасти, а також де інші медійники можуть представити свої роботи. Зокрема ми пропонуємо студентам розміщувати на сайті власні аудіопрограми.

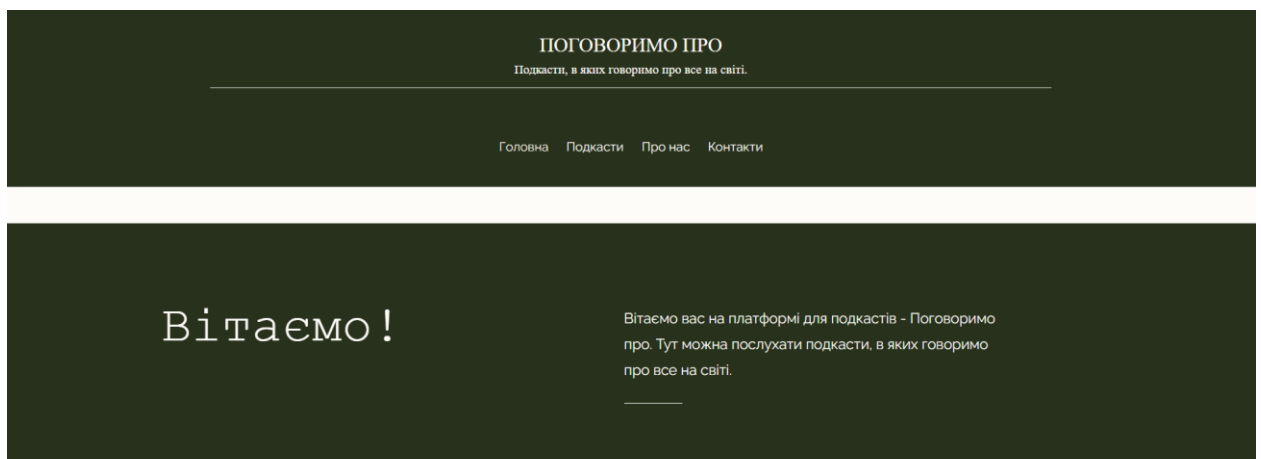

Рисунок 2.1 – Головна сторінка сайту «Поговоримо про»

Також «Поговоримо про» – це мультимедійний вебсайт. Тобто ми пропонуємо не лише слухати, але й читати. На платформі дублюються всі аудіозаписи в текстовому форматі для зручності.

Сайт комфортний у використанні: на головній сторінці є категорії, в яких можна швидко знайти необхідну інформацію. Наразі там є один

подкаст, який має 5 випусків. Кожен із них доповнюється авторською ілюстрацією.

Для створення візуалізації ми використовуємо сайт Canva.

Важливим моментом у роботі над подкастом, який дає розуміння того, про що в ньому йтиметься, є його назва – «Про табу» (рис. 2.2). Саме вона, на нашу думку, підкреслює, що в подкасті висвітлюються табуйовані теми, про які багато людей бояться говорити, мають стереотипи щодо них.

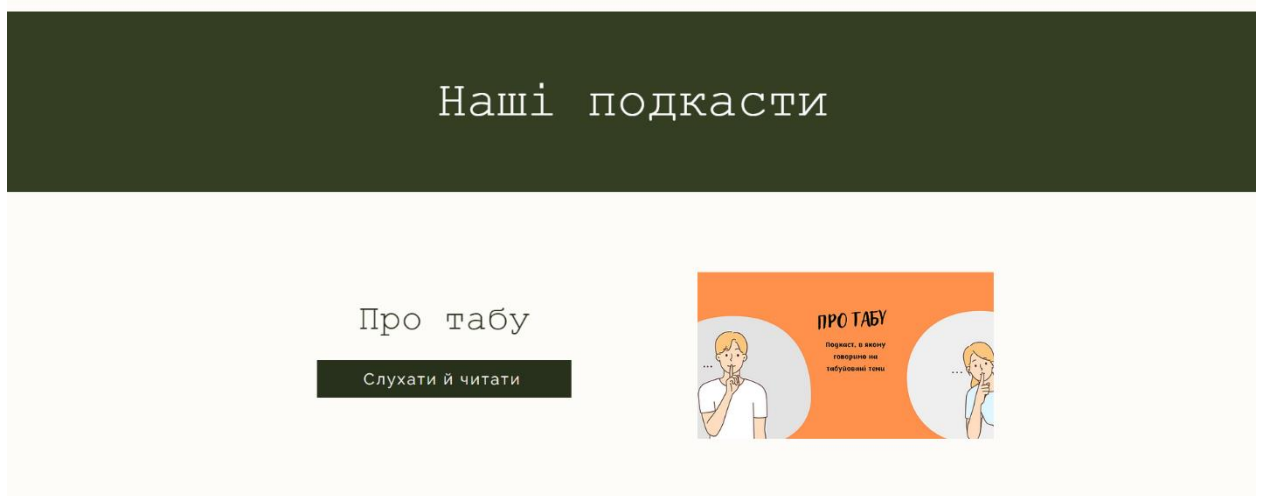

Рисунок 2.2 – Вигляд сторінки з подкастами на сайті «Поговоримо про»

Подкаст також має авторську візуалізацію: ілюстрація з двома людьми, які показують знак «тихо». Також там написана назва та опис подкасту (рис. 2.3).

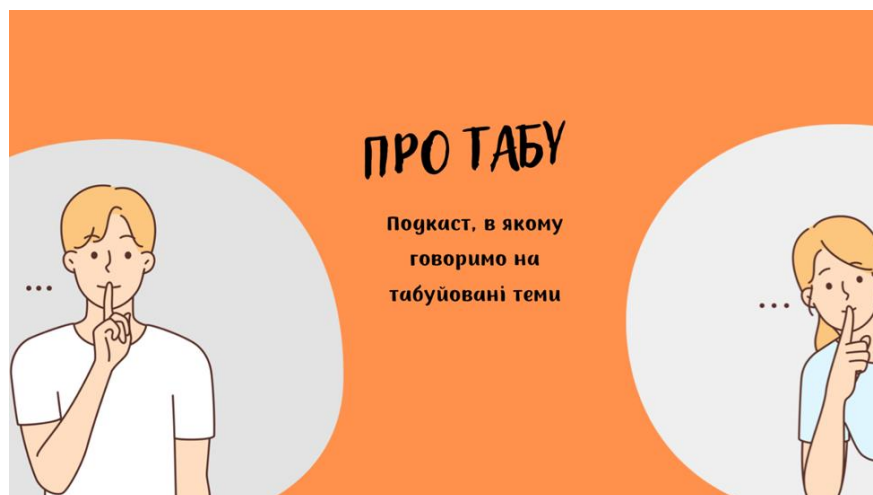

Рисунок 2.3 – Візуалізація до подкасту «Про табу»

2.2. Цільова аудиторія

Аудиторія медійна – це спільнота споживачів медіатекстів (текстів засобів масової інформації, блогів, сторінок соціальних мереж, вебсайтів установ, організацій тощо). А цільова аудиторія – це аудиторія, на яку спрямоване видання у своїй специфічній репрезентації дійсності [5].

У нашому інформаційному продукті цільовою аудиторією є переважно молоді та дорослі люди, які постійно користуються інтернетом, – 20–40 років. Вони вже достатньо свідомі, тому намагаються розібратися в деяких питаннях. У нашому випадку це розвіювання стереотипів і руйнування міфів щодо соціально-чутливих тем.

2.3. Аналіз представлених матеріалів

Для представлення творчого доробку на відповідні теми було обрано формат авторського подкасту. У магістерській роботі презентуємо п'ять подкастів на різні соціально-чутливі теми:

- чоловіки в декреті;
- легалізація проституції;
- рак молочної залози в чоловіків;
- аборти;
- гомосексуальність.

Подкаст буде опублікований на сайті з назвою кожного випуску, а також розшифрованою аудіо для комфортного сприйняття. У такий спосіб можна охопити більшу аудиторію – читачів і слухачів.

Чоловіки в декреті. Перший випуск стосується теми батьківства, а саме чоловіків, які вирішили сидіти в декреті. Тому назва епізоду відповідна – «Татусі в декреті». Ми використали пестливу форму слова «батько», щоб

наголосити на турботливості, лагідності, ніжності та доброті, які можуть проявляти чоловіки, так само як і жінки.

В українському суспільстві досі можна часто почути, що жінка має доглядати за дітьми, готувати та прибирати в будинку, поки чоловік заробляє гроші. У цьому епізоді розкажується про те, що в Україні все-таки дозволили декретну відпустку для чоловіків. У подкасті також є коментарі експертки з гендерних питань і психологині, які з професійної точки зору пояснюють це питання. Усе це підкріплюється історією батька в декреті, який ділиться своїм досвідом. Це особисте свідчення робить інформацію правдивою, а також цікавою для сприйняття.

Тривалість випуску – 6 хв.

Візуалізація епізоду – це зображення рук батька та дитини, які тримаються одне за одного; на передньому плані листочки зі словами, з якими може асоціюватися люблячий тато; посередині на найбільшому листочку назва випуску (рис. 2.4).

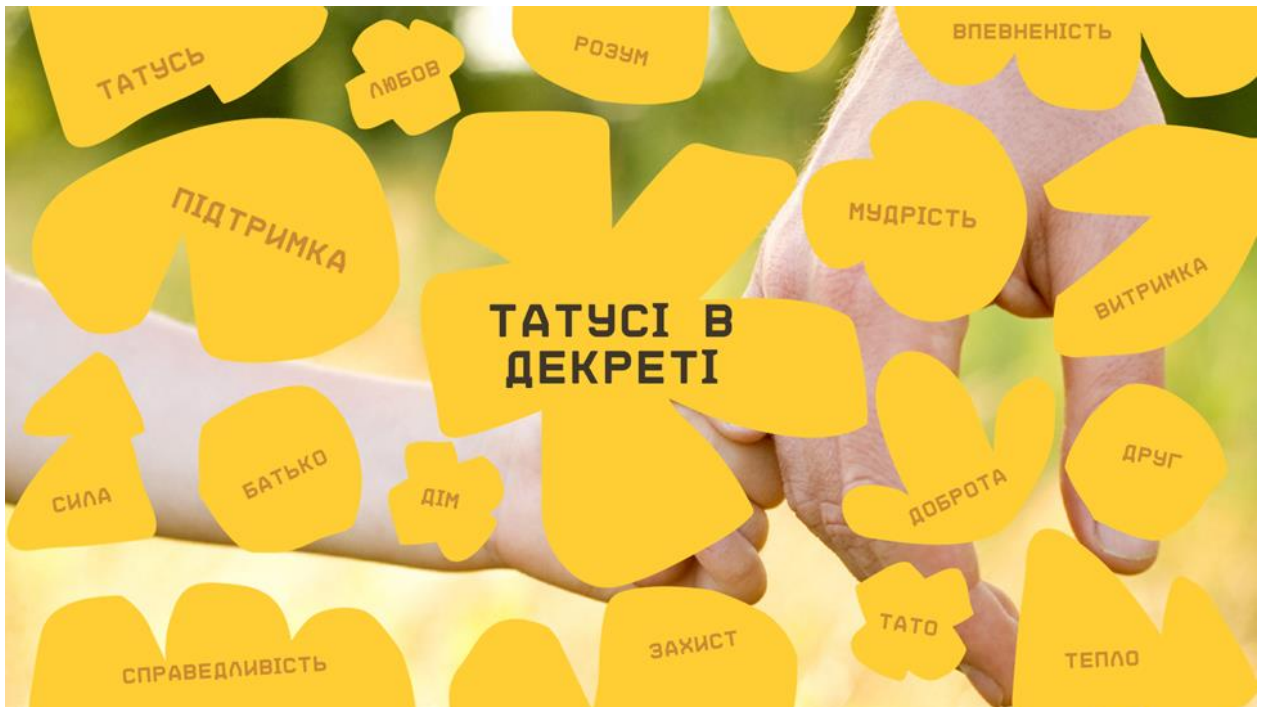

Рисунок 2.4 – Візуалізація до випуску «Татусі в декреті»

Легалізація проституції. Цей епізод має назву «Проституція як соціальна проблема. Де поставити кому: легалізувати не можна заборонити». Таку форму ми обрали, аби привернути увагу аудиторії до дискусійності цього питання.

Ілюстрація епізоду – це слоган, який наголошує, що секс-робота – це теж робота, тому вона заслуговує на повагу, так само як і її робітники (робітниці). Також працівники цієї сфери повинні мати захист держави, а не бути поневоленими, як це показано на картинці (рис. 2.5).

Рисунок 2.5 – Візуалізація до випуску «Проституція як соціальна проблема.

Де поставити кому: легалізувати не можна заборонити»

У цьому випуску прослідковується чітка позиція авторки щодо обговорюваної теми. Вона наводить аргументи й переваги, чому в Україні треба легалізувати проституцію. Далі є інформація про відповідний досвід інших країн. Окрім цього, представлені синхрони людей, де вони

висловлюють ставлення до обговорюваної проблеми. Наприкінці повідомляється про шлях України до легалізації проституції.

Тривалість випуску – 8 хв.

Рак молочної залози в чоловіків. Третій випуск має просту та зрозумілу назву «Чи хворіють чоловіки на рак грудей?». Він наштовхує людину на роздуми про цю тему, тим самим залучаючи до прослуховування чи прочитання матеріалу.

Візуалізація одразу підказує, що рак молочної залози буває також у чоловіків. Кольорова гама – рожева, оскільки це колір маркетингової кампанії для боротьби з цим захворюванням. Також на картинці є два чоловіки: один перевіряє себе на рак грудей, інший одягнений у футболку з рожевою стрічкою – символом боротьби проти раку молочної залози (рис. 2.6).

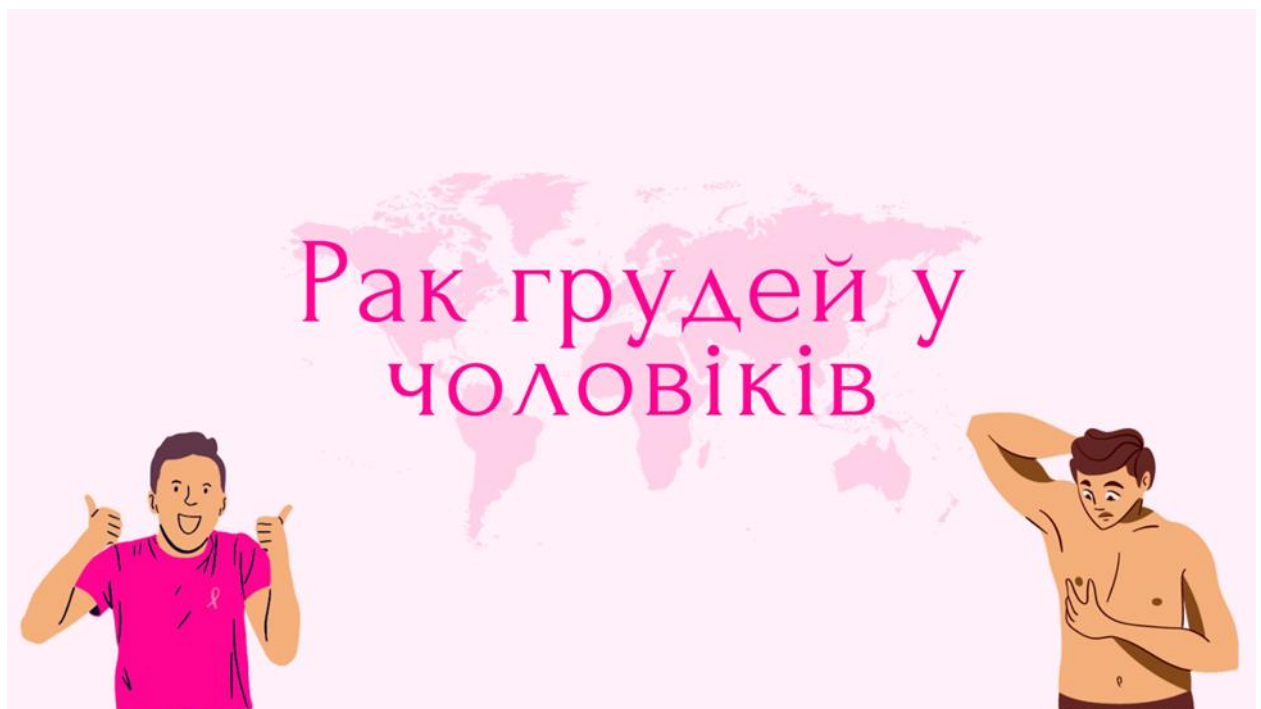

Рисунок 2.6 – Візуалізація до випуску «Чи хворіють чоловіки на рак грудей?»

Подкаст, присвячений темі раку грудей у чоловіків, виконує важливу функцію популяризації інформації про серйозну хворобу. Актуальність цієї проблеми підкреслює наведена статистика захворювання та смертності.

Авторка наголошує на важливості обговорення цього питання в суспільстві, незважаючи на низьке інформування щодо цієї теми.

Висвітлення симптомів і методів лікування робить інформацію корисною для слухачів, особливо для тих, хто може бути в групі ризику. Таку ж функцію виконує й остання частина, що закликає до швидкої діагностики та обстеження.

Тривалість епізоду – 4 хв.

Аборти. Цей випуск має назву «Контрацепції боятися – сексом не займатися. Аборти як соціальна проблема». Авторка використовує перероблену відому фразу, а потім вказує, про що саме йтиметься в епізоді.

Ведуча представляє цю тему з метою розширити уявлення слухачів про обговорювану соціальну проблему. Вона використовує інші терміни, щоб підкреслити різні аспекти абортів, поглиблюючи розуміння аудиторії про тему.

У подкасті представлена статистика щодо абортів в Україні та у світі загалом. Це надає об'єктивності обговоренню та підтримує висловлені думки ведучої.

Одним із важливих елементів програми є використання історії жінки, яка зіткнулася з проблемами після абортів. Це надає особистий та емоційний аспект, робить тему більш доступною та зрозумілою для слухачів.

Думки українців свідчать про різні точки зору щодо цієї проблеми. Це робить обговорення повним і забезпечує врахування різноманітності думок на цю тему. А в підсумку ведуча вказує на важливість використання контрацепції.

Тривалість випуску – 8 хв.

Візуалізація – це жінки, які виходять на протести щодо заборони абортів у різних країнах світу (рис. 2.7).

Рисунок 2.7 – Візуалізація до випуску «Контрацепції боятися – сексом не займатися. Аборти як соціальна проблема»

Гомосексуальність. Назва цього випуску – «Гомосексуальність як «нове» усвідомлення себе». Слово «нове» взяте в лапки, щоб позначити, що так вважають інші.

У цьому подкасті висвітлюється тема гомосексуальності в контексті українського суспільства та його минулого. Акцент робиться на стереотипах, сформованих у деякої частини населення.

Саме в цьому випуску в тексті є фотографії письменниць і їхніх листів для ілюстрації історії. Також візуалізація епізоду – це фото письменниць із ширшою назвою ««Гомосексуалів раніше не було»: гомосексуальність як «нове» усвідомлення себе (на прикладі стосунків Лесі Українки та Ольги Кобилянської)». Усе оформлено в ретростилі (рис. 2.8).

Рисунок 2.8 – Візуалізація до випуску «Гомосексуальність як «нове» усвідомлення себе»

В епізоді розглядається історичний аспект на прикладі близьких стосунків Лесі Українки та Ольги Кобилянської. Ведуча відзначає важливість розбору стереотипів щодо теми гомосексуальності, а саме те, що сексуальна орієнтація – це нове поняття в суспільстві. Ця проблема базується на інформації про листування письменниць, яка підкріплюється думками різних експертів у сфері літератури та історії.

Тривалість епізоду – 7 хв.

У всіх випусках спочатку ведуча вітає слухачів і підводить їх до головної теми. За допомогою перебивок створюється ритм і напруження. Так само закінчується епізод музичним супроводом. Хронометраж випусків невеликий, що дозволяє весь час утримувати увагу слухача, – від 4 до 8 хвилин.

Загалом можна прослідкувати тенденцію у випусках подкасту «Про табу». У першому епізоді ведуча детально розказує, про що ця програма. Уже в наступних лише коротко описує ідею. Усі випуски починаються та

закінчуються однаково. Також їх об'єднує одна й та сама мелодія на початку, у перебивках і наприкінці.

Що стосується візуалізації, кожний випуск має свою обкладинку, окремо має її і сам подкаст. Після аудіодоріжок подається розшифрований текст для тих, кому зручніше читати. Також там є посилання на джерела та фотографії.

ВИСНОВКИ

Створення матеріалів на соціально-чутливі теми є важливим аспектом для будь-якого журналіста. Це питання, які стосуються соціального життя суспільства та викликають великий інтерес у громадськості. Вони можуть бути пов'язані з правами людини, соціальною нерівністю, екологією, гендерною проблематикою, бідністю, різними формами дискримінації та з іншими темами.

Подкасти на соціально-чутливі теми дозволяють журналістам не тільки передавати інформацію, але й взаємодіяти з аудиторією, залучаючи її до обговорення проблеми. Такий формат дає можливість висловлювати різні точки зору, аналізувати глибокі аспекти питання та підвищувати соціальну свідомість, до того ж робити це в легкому форматі розмови.

Наша магістерська робота акцентує увагу на тому, що подкасти стають інструментом для формування соціальної свідомості. Тому ми створили творчий доробок, а саме серію подкастів на соціально-чутливі теми: чоловіки в декреті, легалізація проституції, рак молочної залози в чоловіків, аборти та гомосексуальність.

Назва подкасту «Про табу» підкреслює, що в ньому висвітлюються табуйовані теми, про які багато людей бояться говорити, мають стереотипи щодо них. Саме тому в епізодах використовується статистика, коментарі різних експертів, а також синхрони з перехожими українцями, аби показати думку громадськості.

Усі випуски були розміщені на окремій платформі для подкастів, яка називається «Поговоримо про». Ми обрали мультимедійний підхід до створення творчого доробку. Окрім самих подкастів, ми проілюстрували їх авторськими картинками й додали розшифровки для кращого сприйняття та засвоєння інформації.

Для того щоб зрозуміти, наскільки розповсюджені подкасти на соціально-чутливі теми, як їх продукують медіа, для моніторингу ми обрали різні видання та платформи з подкастами: NV, «Громадське радіо», «Українська правда», «Детектор медіа», радіо «Сковорода» та IZONE Media. Серед проаналізованого контенту найбільш соціально-чутливими, на нашу думку, виявилися такі медіа як NV і «Громадське радіо». Кожний із них має низку подкастів на соціально-чутливі теми. Так, наприклад, на Радіо NV опубліковані такі програми: «Лєро, коли онуки?», «Тригернуло» та «Суто поступово», а «Громадське радіо»: «Чоловіки про культуру ненасильства», «40 нові 20», «Правда про жіноче здоров'я», «Не сама винна».

У результаті моніторингу ми пересвідчилися, що в Україні потужно представлений формат подкастів, але не всі медіа достатньо охоплюють соціально-чутливу тематику.

Аудіоподкасти, які ми проаналізували, мали різний хронометраж – від 13 до 37 хв. Наші випуски тривають від 4 до 8 хв. Ми свідомо створювали подкаст із короткими епізодами, аби не втрачати увагу слухачів.

Також необхідно відмітити, що жодна проаналізована програма не має окремих ілюстрацій для кожного епізоду. Але в нашому доробку візуалізацію має як сама програма, так і кожний випуск. Ми самостійно створювали ілюстрації, добираючи малюнки та текст. Зазвичай на них розміщували назву подкасту, роблячи цю візуалізацію обкладинкою.

Цей магістерський проєкт демонструє, що створення подкастів на соціально-чутливі теми є ефективним засобом активного залучення аудиторії до дискусій і подальшого вдосконалення обізнаності та медіаграмотності. У творчому доробку прослідковується не лише інформування, але й висловлення власної думки авторки, спілкування з аудиторією, залучення суспільства до роздумів і навіть до дій.

Соціальні теми важливо подавати, особливо через формат подкасту, оскільки це популярний і зручний спосіб отримання інформації. Ми

плануємо розвивати сайт «Поговоримо про», створювати нові програми та залучати інших медійників до роботи, зокрема студентів-журналістів для отримання практичного досвіду.

II. ТВОРЧИЙ ДОРОБОК

Випуск № 1

ТАТУСІ В ДЕКРЕТІ

(Музичний вступ)

00:08 Ведуча: Вітаю! З вами я, Владислава Кріцька, та щотижневий подкаст «Про табу». **00:12**

(Перебивка)

00:16 Ведуча: Ми живемо у світі штучного інтелекту, дронів і 3D-принтерів. Здавалося б, людство розвивається, стає дедалі розумнішим, однак, попри все це, досі є гомофобія, сексизм, расизм та інші види мови ворожнечі.

У нашому подкасті висвітлюємо табуйовані теми, про які багато людей бояться говорити, але мають стереотипи щодо них. «Про табу» говорить голосно про реальні факти та розвінчує міфи. **00:42**

(Перебивка)

00:46 Ведуча: Наша тема сьогодні – татусі в декреті. У 2021 році в Україні надали право чоловікам брати декретну відпустку. Однак і досі в суспільстві до цього ставляться скептично. Побутує думка, що доглядати за дитиною повинна мати. Феміністка та експертка з гендерної рівності Тіна Собко вважає важливим участь батька у вихованні сина чи доньки. Вона бачить у цьому плюси, оскільки жінки та чоловіки можуть обирати зручний для них графік життя.

«Деякі чоловіки та жінки не можуть впоратися з дітьми в декреті. Але факт, що для виховання дитини не потрібна вагіна. Інструкція по вихованню та догляду за дитиною не вбудована в жіночий мозок», – зазначила вона.

Виховання та догляд за дитиною – це навички, які можна отримати через досвід і прочитання навчальної літератури. Існує стереотип, що догляд за дитиною – це суто жіноча справа. Відтак така думка призводить до негативних наслідків: зниження участі батька у вихованні, нереалізації матері, дискримінації жінки на роботі за фактом наявності дітей, дискримінації чоловіка при розлученні й опікунстві над дітьми.

За словами Тіни, завдяки жіночій соціалізації, їх частіше, ніж чоловіків вчать доглядати за дітьми. Це й ігри в ляльки, дочки-матері, доручення побути з молодшими дітьми, робота няні тощо. Тому в чоловіків може бути менше підготовки до батьківства. Але цей старт, на її думку, можна подолати досвідом і літературою.

Попри це, деякі психологи наголошують, що є різниця у зв'язку дитини з мамою й татом. Так психологиня Дарія Бережна розказала нам, що до певного віку дитина та мати існують нероздільно одне від одного, а потім йде процес відділення – сепарація. З батьком на ранніх етапах таких міцних зв'язків складно досягти. Дар'я пояснила, що тут у гру вступає едипів комплекс і комплекс Електри, а також стиль і умови виховання.

Загалом нюансів у вихованні є багато, особливо якщо врахувати, що діти успадковують модель поведінки батьків десь до трьох років. Після цього йде процес сепарації-індивідуалізації та криза трьох років, коли дитина почне вживати фразу «я сам». Спочатку саме діти успадковують поведінку батьків своєї статі, а потім сприймають їх як суперників відносно батьків протилежної статі. З року дитина починає активно пізнавати світ, тому потрібно допомагати їй у цьому: читати книжки, водити на прогулянки, а не давати грати в телефон чи дивитися телевізор. **03:25**

(Перебивка)

03:29 Ведуча: Багато хто вважає неприганим, що батько сидить у декреті, виховує дитину та займається хатніми справами, поки мати працює та заробляє гроші. Ми поспілкувалися з Ігорем – він справжній руйнівник

стереотипів. Кілька років чоловік сидів у декреті з маленькою донькою Аліною. **03:47**

03:48 Ігор: Я дуже сильно люблю свою дитину, і тому всі труднощі, які зустрілися на моєму шляху, були для мене за радість. Інколи я думав, що краще б я працював на найважчій роботі, ніж залишився в декреті вдома з дитиною. У цьому є і тяжка сторона, коли тобі потрібно витримувати всі її істерики. Буває вона каже: «Тато, я хочу кіндер!» І так цілий день я слухаю, поки його не придбаю. Майже кожного дня вона розкидає іграшки по будинку. Але такі процеси, як нагодувати дитину, перевдягнути її, випрати щось, для мене особисто ніколи не були якоюсь проблемою.

Я противник того, щоб моя дитина сиділа в планшеті або в телефоні, особливо коли це супроводжується її годуванням. Мені ніколи це не подобалося, і з дружиною домовились не давати будь-які гаджети нашій Аліні.

Отже, якщо я вступив до своїх обов'язків «татуса в декреті», то я граю з дитиною, я буду для неї якоюсь «цікавинкою». Коли я вкладав її спати, я вигадував якусь гру або перетворювався на якогось персонажа, чим намагався її зацікавити. Я вважаю, що майже всі проблеми, які виникають у процесі виховання, можна вирішити в якійсь ігровій формі. Але одне з моїх слабких місць – це, напевно, заплітання волосся. Я не можу зробити суперзачіску, як це робить наша мама. На початку навіть дружина й родичі казали: «Тато, зверни увагу, що в дитини на голові». Потім я навчився робити «хвостики». Я не мав ніякого дискомфорту в декреті, бо я люблю свою дитину і люблю те, що для неї роблю. **05:56**

05:57 Ведуча: Аліні вже 7 років, а її тато Ігор давно вийшов з декрету та повернувся на роботу. Зараз він успішний підприємець і хороший батько для своєї дитини. **06:06**

(Перебивка)

06:10 Ведуча: Сьогодні в подкасті «Про табу» говорили голосно про татусів у декреті та руйнували стереотипи щодо виховання дітей. Слухайте «Про табу» та ставайте толерантними. А з вами була я, Владислава Кріцька. До зустрічі в новому випуску рівно за тиждень. **06:25**

(Музичний кінець)

Випуск № 2

**ПРОСТИТУЦІЯ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА. ДЕ ПОСТАВИТИ
КОМУ: ЛЕГАЛІЗУВАТИ НЕ МОЖНА ЗАБОРОНИТИ**

(Музичний вступ)

00:08 Ведуча: Вітаю! З вами я, Владислава Кріцька, та щотижневий подкаст «Про табу». **00:12**

(Перебивка)

00:16 Ведуча: У нашому подкасті висвітлюємо табуйовані теми, про які багато людей бояться говорити, але мають стереотипи щодо них. «Про табу» говорить голосно про реальні факти та розвінчує міфи. **00:27**

(Перебивка)

00:31 Ведуча: Наша тема сьогодні: легалізація проституції. Розберімося в цьому питанні. Що таке проституція? Вікіпедія говорить, що це бізнес чи практика участі в сексуальній активності в обмін на плату. Що цікаво, саме слово «проституція» походить від латинського слова «prostitere», що перекладається як «виставляти», «ганьбити», «оскверняти». Тобто ще з появи цієї практики та самого слова вважалося, що це щось неправильне, ганебне, за що повинно бути соромно. Але з іншої боку, чому так? Щодо жінок або чоловіків, які йдуть працювати в цю сферу, я можу сказати одне: це їхнє тіло, і вони мають право з ним робити те, що хочуть. А чому вони не можуть цього робити? Та звісно, можуть, але не в усіх країнах світу.

Усе це пов'язано із сексуальними потребами суспільства. Чому людина може викликати сантехніка, покоївку, няньку, лікаря, кухаря тощо, бо сама вона не справляється, то це окей? Але коли вона викликає секс-робітницю або секс-робітника, то це не нормально? Наприклад, у людини є потреба в сексі й вона не може або не хоче знайти сексуального партнера. Через це

вона повинна нелегально замовляти секс-робітницю або секс-робітника чи страждати через нестачу сексуального задоволення.

Тільки в окремих країнах людина буде вільна у своїх сексуальних бажаннях і діях. Проституція легалізована в Німеччині, частинах Південної Америки, на деяких територіях Австралії, але в Україні така практика є незаконною. Та це не означає, що її немає. Так, це є і це потрібно розуміти.

Якщо в Україні легалізувати проституцію, то, по-перше, з'явилася б офіційна професія, яку у феміністичному суспільстві прийнято називати «секс-робітниками». А це нові робочі місця. Також усе буде регулюватися державою, у тому числі здоров'я робітників і клієнтів. Тому, по-друге, усі, хто працює у цій сфері, мали б обов'язково проходити періодичний медогляд. У зв'язку з цим, зменшилася б кількість захворювань, які передаються статевим шляхом. І звісно, державою будуть закріплені на законодавчому рівні права секс-робітників. А по-третє, у державну казну будуть надходити податки. **02:43**

(Перебивка)

02:48 Ведуча: Ми розпитали українців, як вони ставляться до легалізації проституції в Україні. **02:52**

02:53 Синхрон 1. Олександр: Я вважаю, що легалізація проституції в Україні можлива за умови, якщо будуть створені відповідні закони, можливість оплати податків, заклади для медогляду, так як це є одна з найстаріших професій світу та яка завжди користується попитом. **03:12**

03:13 Синхрон 2. Денис: На мою думку, це потрібно було зробити давно, адже проституція в нашій країні і так сильно розвинута. Багато країн Європи вже це зробили і ми можемо просто скопіювати їх модель і запровадити таку ж саму систему, при якій деякі кошти у виді податків будуть надходити в державу, а не губитись десь там у тіньовому ринку. Я думаю, можна запровадити таку ж саму історію і з медичними картками і т.д., які будуть контролюватися певними службами. Я думаю, що держава від

цього буде тільки в плюсі в плані податків. Також це принесе певні кошти від туристів та допоможе боротись із хворобами, якщо це буде певним чином контролюватись спеціальними службами. **04:08**

04:10 Синхрон 3. Валерія: Моє ставлення до легалізації проституції в Україні скоріше негативне, так як я мала досвід проживання за кордоном, а саме в Італії. І це був один з найбільш бідніших регіонів Італії – Сицилія. Я з тих людей, які от зранку прокидаються, хочуть там зайнятися спортом. І в Палермо був класний шанс – ходити до моря кожного ранку на світанок та робити йогу там. І на моєму шляху я завжди зустрічала багато цих особистостей і цих проявів начебто легалізованої проституції, але по факту вона не є дозволена законом що в Італії, що в Україні. Але спосіб проявлення цього в Італії набагато поширеніший, набагато відкритіший. І дійсно це було неприємно, неприємно, що ти із самого ранку йдеш і ти не можеш насолоджуватись цим ранком, тому що є от цей прояв, який дійсно впливає в цілому на сприйняття міста, на сприйняття ситуації. Тому я рада, що в Україні проституція не є легалізованою, і мені би не хотілося, щоб це проявлялося таким чином, щоб впливало на інших людей. Тому що навіть якщо люди цим займаються, то це має бути в якомусь закритому просторі, не так, щоб цей прояв бачили всі, особливо якесь там підростаюче покоління, тому що це стовідсотково буде певним чином впливати і на них. **05:41**

05:42 Синхрон 4. Сергій: Я вважаю, що в Україні проституцію доцільніше було б легалізувати. По-перше, в разі легалізації працівники цієї індустрії матимуть соціальний пакет, який забезпечений законодавством України. По-друге, держава матиме змогу контролювати працівників даної галузі, у першу чергу контролювати в плані медичного забезпечення. Працівники цієї індустрії матимуть певні зобов'язання проходити медичний огляд, загальні висновки з різних загальних аналізів. По-третє, держава Україна матиме змогу отримувати податки з даної галузі. **06:35**

(Перебивка)

06:39 Ведуча: В Україні намагалися легалізувати проституцію кілька разів. Ще в травні 2015 року з відповідними заявами виступив депутат Верховної Ради Михайло Гаврилюк. Цю ідею він обґрунтував необхідністю захистити населення країни від венеричних захворювань. 18 вересня 2015 року був зареєстрований законопроект про легалізацію, але його так і не підтримали. Згодом у жовтні 2016 року Наталія Ісаєва знову запропонувала легалізувати в країні проституцію, щоб дати можливість залученим у цю діяльність заробити та платити за комунальні послуги. Але знову ж таки не легалізували.

Проституція в Україні заборонена з 12 липня 1987 року. Тому в суспільстві досі панують пережитки Радянського Союзу. На жаль, суспільство ще не готове приймати цю професію, тому зараз ми можемо лише готувати людей до можливої зміни в законодавстві щодо цієї сфери.

07:38

(Перебивка)

07:43 Ведуча: Сьогодні в подкасті «Про табу» говорили голосно про роботу секс-працівників і легалізацію проституції в Україні. Слухайте «Про табу» та ставайте толерантними. А з вами була я, Владислава Кріцька. До зустрічі в новому випуску рівно за тиждень. **07:57**

(Музичний кінець)

Випуск № 3

ЧИ ХВОРІЮТЬ ЧОЛОВІКИ НА РАК ГРУДЕЙ?

(Музичний вступ)

00:08 Ведуча: Вітаю! З вами я, Владислава Кріцька, та щотижневий подкаст «Про табу». **00:12**

(Перебивка)

00:16 Ведуча: У нашому подкасті висвітлюємо табуйовані теми, про які багато людей бояться говорити, але мають стереотипи щодо них. «Про табу» говорить голосно про реальні факти та розвінчує міфи. **00:28**

(Перебивка)

00:33 Ведуча: Наша тема сьогодні – рак грудей у чоловіків. 20 жовтня є Всеукраїнським днем боротьби із захворюванням на рак молочної залози. Однією з найпоширеніших хвороб у сучасному світі є рак. Це друга з основних причин смерті у світі. За даними ВООЗ, у 2018 році від цього захворювання померло понад 9 мільйонів осіб.

Щороку понад пів мільйона жінок у всьому світі помирають через цю недугу, однак хворіють на рак грудей і чоловіки. Чоловічий рак грудей – рідкісна злоякісна пухлина, яка утворюється в тканинах молочної залози в чоловіків.

У 2019 році у США [зафіксували](#) близько 3 тисяч випадків цієї онкології в чоловіків і 500 смертей. Дослідники також вважають, що чоловікам, які хочуть зменшити ризик раку молочної залози, слід підтримувати здорову вагу та утримуватися від алкоголю.

В Україні щороку виявляють півтори сотні випадків раку грудей у чоловіків. Порівняно з жінками, вони хворіють на цю недугу в сто разів рідше.

У чоловіків у два рази частіше рак грудей виявляють на пізній стадії через низьку обізнаність у суспільстві. Ми провели опитування, де запитали в людей про те, хто може хворіти на рак грудей. 69,5% опитаних вважають, що на рак молочних залоз можуть хворіти тільки жінки. І лише 30,5% знають, що на нього можуть хворіти і жінки, і чоловіки. **01:59**

(Перебивка)

02:02 Ведуча: «Рак грудної залози складає десь в районі 0,2%. Тобто він не є дуже розповсюдженим серед чоловіків», – каже лікарка-онкологиня Галина Таран Черкаського обласного онкодиспансеру. Хірург Олег Тюрін зазначає, що там є така ж тканина, тільки вона не розвинена, як у жінки, але тим не менше може з'явиться рак.

У чоловіків така онкологія важче піддається лікуванню. А оскільки хвороба справді рідкісна, її симптоми часто не розпізнають. Хірург додав, що вік пацієнтів з раком грудної залози становить у середньому 71 рік.

Чоловіки, яким діагностували рак молочної залози на ранній стадії, мають великі шанси на лікування. Воно, як правило, передбачає операцію з видалення тканин молочної залози. Інші методи лікування, такі як хіміо- та променева терапія, можуть бути рекомендовані залежно від конкретної ситуації.

Експерти із США [наголошують](#), що, на відміну від жінок, для чоловіків мамографія не є надто успішною. Проте для чоловічої діагностики чудово підходить скринінг. Він може виявити захворювання в чоловіків на ранній стадії частіше, ніж у жінок.

Завідувач відділення пухлин молочної залози та голови-шиї Рівненського обласного протипухлинного центру Петро Якимчук розповів нам про те, що впливає на несвоєчасне виявлення пухлини. Головна причина – це пізнє виявлення новоутворень у молочних залозах і низька поінформованість людей, а також скасування обов'язкових щорічних профоглядів.

До групи ризику виникнення раку молочних залоз відносять людей, які мають зайву вагу, зловживають кавою й цигарками та страждають на захворювання ендокринної системи. Також має значення й спадковість.

Запорука успішного лікування й тривалого життя після виявлення раку – це рання діагностика. 70% пухлин молочної залози жінки виявляють самостійно. Однак на рак молочної залози хворіють також і чоловіки, які мало поінформовані щодо цього захворювання.

Головне – треба підвищувати обізнаність у суспільстві для того, щоб чоловіки, помітивши будь-які зміни в грудях, відразу йшли на обстеження, а не чекали, аж поки стане запізно. **04:03**

(Перебивка)

04:06 Ведуча: Сьогодні в подкасті «Про табу» говорили голосно про рак молочної залози в чоловіків і руйнували стереотип, що на нього можуть хворіти лише жінки. А з вами була я, Владислава Кріцька. Слухайте «Про табу» та до зустрічі в новому випуску рівно за тиждень. **04:22**

(Музичний кінець)

Випуск № 4

КОНТРАЦЕПЦІЇ БОЯТИСЯ – СЕКСОМ НЕ ЗАЙМАТИСЯ. АБОРТИ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

(Музичний вступ)

00:08 Ведуча: Вітаю! З вами я, Владислава Кріцька, та щотижневий подкаст «Про табу». **00:12**

(Перебивка)

00:16 Ведуча: У нашому подкасті висвітлюємо табуйовані теми, про які багато людей бояться говорити, але мають стереотипи щодо них. «Про табу» говорить голосно про реальні факти та розвінчує міфи. **00:27**

(Перебивка)

00:31 Ведуча: Наша тема сьогодні – аборт. Його називають по-різному: викидень, передчасні пологи, переривання вагітності, видалення плодового міхура, чистка. В Україні зараз за бажанням жінки можуть зробити аборт до 12-го тижня вагітності. У 2018 році в нашій країні було зроблено понад 46 тисяч переривань вагітності.

У світі досі тривають дискусії щодо цієї теми. Дехто бореться за право жінки розпоряджатися своїм тілом, а хтось – за збереження життя дитини, за продовження роду. Обидві сторони не можуть переступити через власні переконання, тому переступають через чужі.

Ці суперечки розділяють Землю навпіл. У більшості північних країн планети аборт легальний, а в південних – заборонений. Звісно, багато держав мають демографічну кризу, тому доречно було б заборонити аборти, але, з іншого боку, чи краще давати народитися дитині, в якої не буде нормального життя? Мати та батько, які не хочуть виховувати її, або відправляють у дитячий будинок, або ще гірше – викинуть її. Та навіщо ці страждання? Але знову ж таки «але» – існує багато випадків, коли жінка не хотіла дитину, а

після її народження не могла відірватися від неї. У таких випадках прокидається цілком природний материнський інстинкт. **01:50**

(Перебивка)

01:53 Ведуча: Сьогодні нам надійшов лист від Дарини Шевченко з розповіддю про те, як вона зробила аборт. Ім'я жінки змінено, оскільки авторка побажала зберегти анонімність. **02:04**

(Перебивка)

02:09 Ведуча (текст Дарини Шевченко): Привіт. Мене звать Дарина, я пишу послання для своїх нащадків. Мені 54 роки, і в мене рак яєчників. У 21 рік, коли я була студенткою 4-го курсу, я завагітніла. Я мала незахищений секс з якимось незнайомим хлопцем на вечірці. Тоді була занадто молодою та самотньою дівчиною. Хотіла побудувати кар'єру, а тільки потім створювати сім'ю та народжувати дітей. Як і кілька моїх подруг, я пішла в лікарню зробити аборт. Усе пройшло нормально, але за тиждень я почала відчувати дискомфорт в інтимних місцях. Я ходила до різних лікарів, вони мені виписували ліки, але нічого не допомагало. Ніхто не знав, що зі мною.

Згодом я зустріла свого майбутнього чоловіка, з яким ми прожили 3 щасливих роки до того, як захотіли дитину. Я намагалася завагітніти, але в нас нічого не виходило. Після обстеження в мене виявили безпліддя. Я думала, що зможу прожити й без дитини, але з кожним роком ставало все гірше й гірше. На 8-му річницю подружжя чоловік пішов від мене. Я все ще намагалася завагітніти від різних чоловіків, але нічого не виходило, та й дискомфорт залишався.

Якось під час чергового обстеження в мене виявили рак яєчників. Виявилося, що той самий незнайомий хлопець заніс мені якусь інфекцію, а через аборт я стала безплідною. Усе це на 50-й рік мого життя дало про себе знати. І ось зараз я лежу в лікарняній палаті, мені 54 роки, я не маю дітей, я самотня, у мене рак і я вмираю. **04:10**

(Перебивка)

04:16 Ведуча: Ми розуміємо, що таких жінок насправді багато. Тому ми також розпитали українців про їхнє ставлення до переривання вагітності.

04:23

(Перебивка)

04:27 Синхрон 1. Каріна: Тема абортів в Україні для мене є дуже цікавою, адже мені здається, що ми як європейська сучасна країна взагалі не маємо право скасовувати аборти, забороняти їх, тому що це дискримінує жінку, її права, її тіло. Тому що тіло – це взагалі власна справа жінки. Якщо ж трапляється якась така ситуація, то краще все ж таки зробити аборт для того, щоб уникнути бідності або сирітства в майбутньому. Тому мені здається все-таки, на відміну від інших європейських країн, в яких заборонено аборт, ми маємо бути більш прогресивні, зважати все-таки на права людей, думати про демографічну ситуацію в майбутньому і задля уникнення бідності і взагалі, проблем, які можуть бути спричинені безбатьківством і т.д., все-таки варто залишити аборти відкритими для жінок і доступними. **05:40**

05:41 Синхрон 2. Наталя: Особисто я проти абортів, тому що це суперечить моїм релігійним поглядам. Я вважаю, що це великий гріх, це вбивство. Але я думаю, що якщо є якісь медичні протипоказання, тобто якщо є загроза життю жінки, тоді так, однозначно за. **06:06**

06:07 Синхрон 4. Дар'я: Я вважаю, що забороняти аборти в Україні не потрібно, тому що іноді це реально буває єдиний вихід із ситуації. Наприклад, бувають ситуації, коли спосіб контрацепції не захистив, бо, як ми знаємо, він не дає нам стовідсотковий захист. Бувають такі ситуації. Також бувають ситуації, коли це вагітність від гвалтівника, а в такій ситуації точно потрібний аборт, бо ця дитина буде не бажана, вона буде не улюблена, її просто будуть цькувати все її життя. Я вважаю, що краще не псувати життя ані дівчинці, ані дитині, просто нікому, і зробити аборт. І справді, я вважаю, що якщо заборонити аборти, то почнеться якась дуже страшна тема з

абортами вдома або якісь таблетки незрозумілі. Тобто люди все-одно будуть це робити, але як – оце вже питання. **07:06**

07:07 Синхрон 3. Оксана: На мою думку, заборону на проведення абортів вводити не потрібно, тому що це може привезти до криміналу. Їх все-одно будуть робити, тільки нелегально і зі шкодою для здоров'я та життя жінки. Як на мене, краще зайнятися розповсюдженням інформації про попередження вагітності і проводити роботу зі статевого виховання підлітків. **07:27**

(Перебивка)

07:31 Ведуча: За безвідповідальність батьків дитина не повинна розплачуватися своїм життям. Бо вітру шукати треба не в полі, а в головах. Користування контрацептивами врятує життя батьків і дитини. Сьогодні в подкасті говорили голосно про аборти. А з вами була я, Владислава Кріцька. Слухайте «Про табу» та до зустрічі в новому випуску рівно за тиждень. **07:55**

(Музичний кінець)

Випуск № 5

**«ГОМОСЕКСУАЛІВ РАНІШЕ НЕ БУЛО»: ГОМОСЕКСУАЛЬНІСТЬ
ЯК «НОВЕ» УСВІДОМЛЕННЯ СЕБЕ**

(Музичний вступ)

00:08 Ведуча: Вітаю! З вами я, Владислава Кріщка, та щотижневий подкаст «Про табу». **00:12**

(Перебивка)

00:16 Ведуча: У нашому подкасті висвітлюємо табуйовані теми, про які багато людей бояться говорити, але мають стереотипи щодо них. «Про табу» говорить голосно про реальні факти та розвінчує міфи. **00:28**

(Перебивка)

00:32 Ведуча: Наша тема сьогодні – гомосексуальність як «нове» усвідомлення себе. На жаль, більшість людей старшого покоління, особливо які виросли в Радянському Союзі, сприймають гомосексуальність як щось неправильне або, як мінімум, незвичне, і, як максимум, хворобливе. Зокрема так сталося через те, що в радянському просторі ЛГБТ-людей називати гомосексуалістами від слова гомосексуалізм. Закінчення -ізм притаманне як раз таки хворобам. Але не існує жодних підтверджень, що така сексуальна орієнтація є психічною проблемою.

Також існує стереотип, що раніше не було геїв чи лесбійок, начебто це тренд ХХІ століття. Тому сьогодні ми розкажемо історію про одну з найвідоміших українських письменниць і її близькі стосунки з подругою.

01:22

(Перебивка)

01:26 Ведуча: Мова буде йти про Лесю Українку. Вона ж Лариса Косач – українська письменниця, перекладачка, фольклористка, культурна діячка, феміністка та просто сильна жінка [Додаток А].

За свої молоді літа письменниця пережила багато злетів і падінь. Про неї завжди говорили, а про деякі факти з її особистого життя сперечаються й досі. Радянські стереотипи заклалися навіть у головах дітей, народжених за незалежності України. Але Леся Українка не була кремезною та чоловікоподібною, як про це нам розповідали.

До теперішнього часу, на жаль, збереглися тільки листи Лесі Українки до Ольги Кобилянської та лише один лист Ольги до Лесі. Досі невідомо, чому ці листи зникли з особистого архіву Кобилянської. Поетеси були дуже близькі духом, Ольга захоплювалася внутрішньою силою Лесі, а та, у свою чергу, знайшла в подрузі підтримку та прагнення самостійності. Вони обидві захоплювалися фольклором, музикою, етнографією.

Літературознавиця Віра Агеєва [каже](#), що про особливі стосунки Ольги Кобилянської та Лесі Українки сьогодні знають навіть ті, хто їхні твори читав лише у школі.

«Юрій Андрухович у знаменитому вірші про класиків як «паскудне товариство» припечатав «Леська і Олька лесб'янки», спародіювавши стиль не так літературознавчих, як газетних статей», – зазначає Віра.

Водночас Оксана Забужко говорить, що такий пестливий тип спілкування був характерним для родини Косачів. Леся Українка просто перенесла його в листування з Кобилянською, щоб максимально одомашнити, тепліти тон розмови з найближчою подругою та однодумцем: «Це не лесбійський сексуальний дискурс, це дискурс класично-родинний, «домашній», сестринський і автентично український», – вважає Забужко. Також вона наголошує, що письменниці так ніколи й не перейшли на «ти» [Додаток Б].

Леся й справді підтримувала тісні взаємини з Ольгою, проте їх радше можна назвати дружніми, аніж любовними. Прихильники теорії про гомосексуальну чи бісексуальну орієнтацію поетеси такий висновок роблять

із листувань. Також стверджують, що схожі мотиви проглядаються в драмі Лесі Українки «Блакитна троянда».

Коли Леся померла, Олена Пчілка, її мама, написала до Ольги Кобилянської: «...я знаю, що Ви не тільки поважали її як талановиту письменницю, а й любили її особисто. Вона теж любила Вас дуже, між Вами була справді якась духовна спорідненість...».

Чи було між письменницями щось більше ніж дружба, ствердити однозначно важко, але дослідження щоденників, мистецьких творів та інтимного стилю листування дають достатньо підстав щонайменше це припустити. Однак доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури вищого навчального закладу імені Лесі Українки Сергій Романов розвінчує цей міф. «Усі ці міфи виникли, тому що ми хочемо сенсації. Ми хочемо стягнути з класика штати і сказати, що він такий, як і ми. Але класики, мені здається, не повинні нас цікавити нижче пояса», – сказав він [Додаток В]. **04:33**

(Перебивка)

04:38 Ведуча: У Лесі були чоловіки, які любили її та яких любила вона, через деяких письменниця дуже переймалася. Саме це й зблизило жінок.

1901 року Ольга та Леся зустрілися в Карпатах, і, як каже дослідниця Соломія Павличко, «між ними відбулося емоційне зближення». «У Лесі Українки тоді були напади істерики, невротичні випадки. Вона мусила кудись втекти. Саме в Кобилянській хотіла знайти свою споріднену душу», – говорить літературознавиця Тамара Гундорова.

Для письменниць їхня близька дружба була способом самотерапії, адже кожна з них мала свою травму. «Я не маю підстав говорити про сексуальні стосунки, – говорить Тамара Гундорова. – Але ці платонічні стосунки теж еротичні насправді. Це називання «я тебе цілую», «моя дорога», «хтосічок», «обіймаю», «шлю свої паси» – це теж еротика», – додала літературознавиця.

Коли говорять про стосунки цих двох письменниць у дискурсі одностатевої любові, то обов'язково посилаються на докторську дисертацію Соломії Павличко «Дискурс модернізму в українській літературі». Дослідниця спирається на певні слова та вирази, які вживають жінки у своєму листуванні. Мова йде про перифрази: «хтось біленький» – це про Лесю, «хтось чорненький» – це про Ольгу. Також трапляються «хтось» і «хтосічок». Тобто зникає займенник «я», про себе говорять у третій особі.

Довгих 14 років письменниць об'єднували завуальовані, але дуже теплі листи, зрідка зустрічі. Вони почали активно листуватись наприкінці ХІХ століття та продовжували спілкуватися до самої смерті Лесі Українки. На думку дослідниці, листи Лесі та Ольги одразу вражають лінгвістичними експериментами. Часто на завершення звучало «хтось когось любить».

Тож деякі літературознавці вважають, що Леся Українка та Ольга Кобилянська були коханками. Інші дослідники притримуються погляду, що між письменницями був особливий духовний зв'язок, платонічна любов, і до фізіології там діло не доходило. **06:42**

06:46 Ведуча: Після 30 жінки не мали ані чоловіків, ані дітей, прагнули любові, жили з розбитим серцем і страждали від нерозділеного кохання. Можливо, вони знайшли відраду одна в одній. Фактично, Кобилянська була єдиною подругою Лесі. Відтак дві найпрогресивніші жінки свого часу мали славу в літературі, але не мали щастя в особистому житті. **07:08**

(Перебивка)

07:12 Ведуча: Ми не можемо знати точно, чи були інтимні стосунки між Лесею Українкою та Ольгою Кобилянською. Але точно можемо говорити про те, що гомосексуальність була завжди, оскільки це стан, який існував і буде існувати завжди, він не заважає функціонувати ні суспільству, ні людині. Це така ж орієнтація, як і гетеросексуальність, бісексуальність, пансексуальність чи будь-яка інша сексуальність.

Сьогодні в подкасті говорили голосно про гомосексуальність і руйнували стереотипи про цей стан людини. А з вами була я, Владислава Кріцька. Слухайте «Про табу» та до зустрічі в новому випуску рівно за тиждень. **07:51**

(Музичний кінець)

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Віра, діти, кримінал: як висвітлюються чутливі теми в медіа: моніторингове дослідження ІМІ. Інститут масової інформації. 2021. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/vira-dity-kryminal-yak-vysvitlyuyutsya-chutlyvi-temy-v-media-monitoringove-doslidzhennya-imi-i40935>.
2. Закон України «Про соціальні послуги». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.
3. Лук'янюк В. Подкаст. Словник іншомовних слів. 2001-2023. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%EF%EE%E4%EA%E0%F1%F2>.
4. Дмитровський О. Типологія українських подкастів – найважливішого сегмента інтернет-радіо. *Теле- та радіожурналістика : Збірник наукових праць*. Львів, 2015. Вип. 14. С. 149–154.
5. Іванов В. Ф. Соціологія масової комунікації. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2000. 210 с.
6. Фролов П. Д. Інформаційний вплив : теорія і практика прогнозування. Київ : Міленіум, 2011. 304 с.
7. Гвоздєв В. М. Типологія медіа-аудиторії за рівнем комунікативної активності. *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. Запоріжжя, 2013. № 1. С. 59–63.
8. Бондаренко Т. Г. Технології формування й організації споживачів медіа : позиція аудиторії (за результатами соціопитування). *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. Запоріжжя, 2018. № 1. С. 127–134.
9. Родінова Н. Громська В. Подкасти : світовий досвід та поширення в Україні. Київ, 2021. *Interaction of society and science problems and prospects*. Лондон, 2021. С. 176–180.

10. Гаврилюк І., Бабела Л. Музично-розважальні програми в ефірі студентських радіостанцій. *XVI Всеукраїнська науково-практична конференція «Журналістська освіта в Україні: світові професійні стандарти»: тези доповідей*. Суми : Сумський державний університет, 2020. С. 30–31.
11. Гаврилюк І. Л. Подкасти в системі українських інтернет-медіа. *Образ*. Суми : Сумський державний університет, 2022. Вип. 1 (38). С. 72–79.
12. Ткаченко О. Г., Сушкова О. М., Садівничий В. О., Жиленко І. Р., Яненко Я. В., Сидоренко О. П. Особливості формування національного інформаційного простору України: від радянської системи ЗМІ до демократичної моделі. Звіт про науково-дослідну роботу. Суми : Сумський державний університет, 2020. 112 с.
13. Кардашова Н. В. Англомовний подкаст як засіб формування компетентності в аудіюванні студентів мовних спеціальностей. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія : Педагогіка та психологія. Вип. 24. Київ, 2015. С. 176–185.
14. Дмитровський О. Подкаст-програми та блоги: основні аспекти їх створення. *Теле- та радіожурналістика : Збірник наукових праць*. Львів, 2015. Вип. 14. С. 210-213/
15. Страшко І. В. Подкаст : погляд крізь призму соціальної філософії. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Вип. 71. Запоріжжя, 2017. С. 83-89.
16. Данилюк С. С. Подкаст як засіб формування професійної компетентності сучасних фахівців. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Вип. 34. Львів, 2014. С. 153–160.
17. Бігич О. Б., Руснак Д. А., Стрілець В. В., Коробейнікова Т. І., Ярошенко О. В., Ігнатенко В. Д. Кейсова і подкаст технології

- формування міжкультурної компетентності : колективна монографія. Київ : Видавничий центр КНЛУ, 2017. 160 с.
18. Михайлова О., Бойко А. А. Відображення соціальних проблем у сучасних мас-медіа України. Дисертація. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. 187 с.
19. Рожило М. А., Заболотна П. С. Особливості роботи журналіста з соціально-чутливими темами в медіа під час війни (на прикладі людей із порушенням слуху). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика*. Луцьк, 2023. С. 141–145.
20. Горчинська О. Особливості висвітлення життя ключових груп населення : Рекомендації для ЗМІ. Київ : Альянс громадського здоров'я, 2021. 58 с.
21. Безкоровайна М., Орлова Д., Шутов Р., Заславський Є. Долаючи бар'єри : Роль ЗМІ у висвітленні конфліктно-чутливих тем. Спеціальний звіт. Київ : ГО «Детектор Медіа», 2016. 48 с.
22. Виговська Н., Любченко Ю., Сіріньок-Долгарьова К. Конфліктно-чутлива журналістика : короткий словник-довідник термінів і понять. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2019. 94 с.
23. Герасим Г. З., Климанська Л. Д. Медіа як ретранслятор соціальних проблем. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика*. Київ, 2015. № 1–4. С. 77–87.
24. Залізник О. А. Гендерно чутлива журналістика як засіб стереотипізації в інтернет-медіа. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2020. 70 с.
25. Дуцик Д. Р. «Мова ворожнечі» в дискурсі українських медіа. *Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління : Збірник наукових праць ДонДУУ*. Серія : Соціологія. Донецьк : Донецький державний університет управління, 2012. Вип. 217. С. 112–118.

26. Гончарова Ю. Медіаконвергенція та мультимедійність як специфічні особливості функціонування сучасних інтернет-ЗМІ. *Науковий пошук молодих дослідників : Збірник наукових праць студентів*. Луганськ : Львівський національний університет імені Тараса Шевченка, 2012. С 133–138.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток Б

Library (Copyright) from Special Collections, Department of Special Collections, University of Toronto

Додаток В

